

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

F. I. 729

SZERKESZTŐ SZÁLLÁS:  
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Keddén, Csőtörtőkön és Szombaton.  
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., második 6 kr., harmadszor 5 kr.,  
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:  
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

## Előfizetési felhívás!

Hivatkozva lapunk nov. 28-diki számában közzé tett s külön mellékletben is szétküldött program-munkra, tisztelettel kérjük lapunk t. cz. olvasóit előfizetéseik megtételére. A czimboritékok és kiadás czélszerű elrendezése s főleg azon körülmény tekintetéből, mely szerint a hírlapi bélyeg miatt a megrendelt számon felüli példányokat nyomtatnunk sok nehézséggel jár, siető megrendeléseket kérünk.

### Előfizetési ár:

Egészévre 12 frt.

Félévre jan.—július 1-ig 6 „

Évnegyedre jan.—apr. 1-ig 3 „ a. é.

Az előfizetéseket bérmentve lapunk kiadó-hivatalához (Stein János b.-középutcai könyvkereskedése) kérjük beküldeni.

**A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”**  
kiadó-hivatala.

Kolozsvár, jan. 2-kán 1862.

(D) Ismét egy új év köszöntött be, az emberi ész által felosztott időben egy oly pont, midőn az egyén bevégzi számadásait s újat kezd.

Az eltűnt év győnge termést adott, senki sincs kielégítve; pedig virágzó tavasz volt, s elég heves nyár. A visszaállított alkotmányosság előharczai folytak, s ha tán néhol a kedély túlagadtatott, annak oka volt, hogy egy évtized alatt volt visszafajtvá a közszellem, s kitörésében az erő határait meg sem mérhette kellőleg.

De hagyjuk a multat, a jelen úgy is túlhaladta már, s a jövő kezd épülni reája.

Az új év jelentékenyebb politikai conjuncturák közt kezdődik mintsem, hogy a bekövetkező napok nevezetes jelenségeket ne hozzanak a világtársadalomra.

Közelebbi számunk két tárgyról szóló telegramja ma is azon néhány sor, bőv anyagot szolgáltathat az elmélkedésre.

Egy angol vizsály Amerikával valószínű véres háborút vonhat maga után, s ha az angol politika az új világgal el lesz foglalva egyszerre másszerűt tért foghatnak fel az ó világ titkos és nyilvános szereplői.

Angolország volt egy részről erős biztosítója az olasz egység fejlődésének, de habár ezen tovább fejlődés támasztát a keleti mozgalmakban kereste,

csakugyan Anglia volt, mely keleten más politikát üzött, s buzgótt Törökország fennmaradása, s buzgótt kormányja által Ausztria sorsa mellett is. E magatartás eléggé kitért az angol politika álláspontját, mely vallásos érdekből forradalmas, azon túl pedig legitim volt, és ezáltal úgy az ugynevezett európai reactionnak, mint a szélesebb értelmű forradalomnak útját állotta.

Ha Angolország Amerikával harcra megy, ez nagyszerűbb hadjárat lesz, hogysen ama királyságot teljesleg el ne foglalja az európai politikára való döntőbb befolyástól, és akkor hiányzani fog innen azon mérséklő elem, mely egyrészt a pápai s azzal kapcsolatos érdekek mellett küzdő erőket zsiabasztotta, másrészt ennek ellentétét, mely az olasz s többi mozgalmakban nyilatkozott, féken tartotta.

Ily helyzetben nagyszerű felfogás kell a kormányoknak, hogy a könnyen kitörhető válságot megelőzzék, s Európa obajtott békéjét fenntarthassák.

És pedig benn is minden államban forronganak az eszmék, küzdenek a pártok, s alig egy-két apróbb állam, a mely magát minden rétegeiben politikailag boldognak érzi.

A figyelmet azonban most kiválólag foglalkoztatja Ausztria, melynek államminisztere jelentékeny párttámadásnak van kitéve.

A külföldi, valamint a bécsi és pesti lapok egyiránt zajt ütöttek, hirdetvén azon válságot, mely a bécsi kabinetben bekövetkezendő, és feltűnő azon támadó hang, melyet Clam Martinicz gróf organja a „Vaterland” vett egy idő óta az államügyér politikája, s különösen a február 26-iki patens ellen, melyben Ausztriának minden zavarait helyezett. E párt erős; nagyuri, katonai, s papi tekintélyek támogatják azt, s habár doctrinája nem hirdeti azon szabadelvű eszméket, a melylyel az államminiszter pártja kérkedik, nagy rokonszenvet nyert azon eszme által, hogy politikáját a foederatúra fekteti, mely által a magyar, cseh és lengyel királyság népeinek nagyobb részét vona magához, kik mindnyájan előbb várják azt, hogy nazajok történelmi anapojta visszaállítsák, mintsem a felett aggódjanak, hogy tán azon párt, mely a birodalom fővárosában ezt eszközölheti, inkább lesz aristocraticus és ultramontán, mint demokratikus és szabadelvű. Hisz ha a nemzet a hazát kivívta, kivívja a többség az eszméket is, miket megértelt az emberiség, ha ez eszmék kivívása szükségessé vált valamely hazára nézve.

Tehát talán nem annyiban az emberiségi, mint

a szerkezeti eszme az, mely az államminiszter ellesseneinek mind több erőt ad; s az ezek által elfogadott forma közt bizonynyal, hogy ha azokat az államminiszter szintén elfogadná; a harc másra kiüthetne ki, mint a hogy talán ki fog ütni. Keringett is már ilyes hír, az államminiszter szándokáról, mely a magyarok csaknem teljes restitucióját helyezte kilátásba; azonban e hír még valószínűsre vár.

Meg lehet az is, hogy a lapok nagyobb zajt ütnek az e harc érdekében keletkezendő támadásokról; annyi azonban világosan kitűnik, hogy valami készül a birodalom fővárosában, melynek eredménye ha nem is a pártok kieserélkezése lesz a kormányon; de valószínűleg legalább egy új miniszteri combinatiót vonhat maga után, mely a legkedvezőbb esetben a küzdő pártok coalitióját eredményezheti.

Bármint legyen ezen combinatio, annak célja csak egy lehet: az, hogy Ausztriát bensőleg kibékítse, hogy a sebessen fejlődő külső események hatása reá nézve szétromboló ne legyen.

A helyzet ezen természeténél fogva azon kérdéseknek, melyek a magyar királyság gondolkodóbb fejeit izzasztják, kedvezőbb fordulatokra lehet várni. mert mikor a világ nagyszerű háborúk elébe néz, egyik nagy hatalma nehéz állásba esnek, ha birodalmának felét ostromállapotban s kibékítetlen helyzetben kellene tartania.

Ez lehet oka, hogy a bécsi lapok ismét nyomtatókba érveket kezdenek felhozni a magyar királyság jogai mellett; s mi is lehet természetesebb mint az, hogy a mi egy nemzet meggyőződésévé van válva, annak végeredménye a létesülés, ha csak e meggyőződés nem csapong túl a jog és legitimitás korlátain.

De egy bensőleg megerősült Ausztria tán fontosabb szerepet vihetne most több nagy kérdésben, melyekre az elfoglalt angol kormány már befolyást nem gyakorolhatna, főként ha a kormány élére olyan párt áll, mely küzd ugyan az egyes országok jogai mellett; de éppen azért küzd, hogy az európai legitimitást védje, s így szembeszállhat sok kérdéssel, hol a népszavazat, s nem a legitimitás döntött az utóbbi években.

Az észlelőds e pontján egész világa tárul fel a gondolatoknak, de annyit bizonyosnak látunk, hogy akármelyik párt áll a hatalom élére, az erőssé s félelmetessé teheti Ausztriát, ha sikerül megtalálnia azon kulcsot, mely ezen birodalom egyes országainak szívéhez vezérel, mely fölkeltheti, s megszilár-

## JUDITH TÖRTÉNETE.

Történelmi regény. Írta: DÓZSA D.

I.

Bécezi tájakon, hol a nap a lombok közül látszik mintegy virággyökből kikelni, az éltető égitest jöttét megelőző pirány élénkebb rózsaszínt játszik a látkörre; mint rónaságokon, hol a föld gözpárájában a varázsszín nagyrésze odavesz.

Alig lehet valahol szebb eget látni, mint a székelyföldön, mely jelen beszélyünk szín terét képezi. Itt a föld durvább kigöngyölését a lombok fogják fel, s saját kedves illatokkal cserélik ki a fák virágai. Nem merednek kopár homokhegyek az egekre, melyeknek feloszló poraival a zúgó szél betöltse a láthatárt, s alant a csermelyfolyta keskeny völgyeken csak ott nem diszlenek Flóra kedvencei: a tarka virágok, hol őket arany gabonaszálaiért Ceres cserélte ki.

Szép a székelyföld s előttem különösen szép a Kis-Küküllő völgye. Itt a bécezek láncolata hosszan nyúlik alá dél felé s kelet felé és nyugatról annak ormait lombos erdőség fedli.

Ott ama szelíd regényes bécezi tájon gyakran vonta magára kivált egy pont figyelmemet. A Kis-Küküllő, mely a völgyet végig futja, egy helyett huzamosabban simul a keleti hegység tövébe. Ott a hegylánc harántosan csak be kelet felé, s az első pár huzamosan futó orom fölött magasabb bécezcsof emelkedik, egy sötétfekete köszikló-ormossal változtatva az egyarányulag zöld lombokkal díszeskedő kilátást.

Ez Sikkód köve.

E szirt magasabban fekszik valamennyi ottan látható begyánczolatoknál, s elbeszélünk korában, ezelőtt mintegy száz negyvennyolc évvel, nagyszerű rengeteg terült el e hegyormozatokon, hol még most is találhatni olykor százados bükkekre.

E köszirtal egyenszaliban, a nyugati hegylánc alján fekszik egy népes székely helység, neve: Kibéd.

E falu nem bírja ma, s mint általában a székely faluk soha sem bírták azon aristocraticus színezetet, mely szinte Európá-szerre a mult században a feudal alapokon szervezett államok faluközségeit jellemezte.

Itt nem áll oly kirívó ellentétben a nád-füdesi szegény viskók csoportja a völgyen uralgó fényes kastélyllyal, mely mintegy mutatja, hogy eme fény csak ama nyomor árán létesíthető.

Székelyföldön a nemzet intézvényei az ember s ember közötti házagsokat sokkal jobban kiegyenlítették, s az előmenetelre nézve nagyobb szerepet adtak a személyes ipának, mint a születési szerencsének.

És pedig e nemzet aristocraticus apokkon volt szervezve; de aristocratiája olyan volt, minővel az európai egyenlőségországában is a legkifejelettebb demokratikus államok is még csak álmodoznak.

Európa a születési aristocratiával a pénzét cserélte fel. A büszkeségétől fogva adatazó s a szegényen könyörülő főúrak helyett nyers kedélyű, dölyfös pémbereket állított a szerencse kerekébe felső fokára, kik zsobrák lélekkel csak annyit adnak a hazának, a mit adójukból elhasználni képtelenek. A székely intézvény minden embert ne-

messé tett. Mert hisz ki is tagadhatja, hogy mindnyájan Isten fiait lévén, az emberiség arra van hivatva, hogy nemes legyen?

A személyes igyekezet, az ész és műveltség ez általános nemességben teremtetett felsőbb nemességet, de ez csak abból állott, hogy valaki több birtokhoz s képességekhez jutva, kinyilatkoztatta a nemzetnek: „íme az Isten engem arra segített, szent hazám! hogy téged most nagyobb erővel szolgálhassalak. Én állottam a löförend között, hol tartoztam a bazát harci lovamra úgy védeni, mint örököltem, szereztem, foglaltam fel a pusztából nagyobb területet, képes vagyok kötelezni magam, hogy téged a magam nemzetem harmad-negyed magamról szolgáljalak, te hát sorozz főnemessé közé, hogy legyen örök a tartozásom neked és utódainknak.”

Egy székely a löf s lett főnemes, kit e perczen a lustrában is „ur”-nak irtak be.

A székely társadalom megadta az észnek, meg az igyekezetnek az illetéket, méltóságot, a nélkül, hogy bizelgőleg csúsznia kellett volna a trónok számolyainál kunyorálva rangért, czímért, mit minden más népnek a fejedelmi kegy osztogatott.

A székely örökös nemességgel bírt, s ebben a főrangot intézvénye adta meg, mihelyt az egyén értelmileg és vagyonilag képes volt azon magas követelmeket teljesíteni házaja iránt, melyeknek teljesítésében áll a valódi nemesség.

De beszélyünk köre nem üli fel azon tért, hol a székely ösintézvények magasabb szellemet festenem eltérés ne lenne inkább társadalomerkölcsi körben forgó elbeszéléstől.

A mint említém, nem állott itt ember és

ember között azon kiténő házags, mely a feudális államokat jellemezte. A személyi helységek többnyire csinosan voltak beépítve, s a főnemesi lakok nem voltak kastélyszertiek s inkább csak abban különböztek a népies lakoktól, hogy színdabb anyagokból voltak építve.

Kibéd helységben az országút keleti vonalában ma is látható egy a többinél szilárdabb köépület, melynek odon falai pár század előtti építészeti ízlés alakját hordják magukon.

Ezen épület a mult század óta sokat sülyedett a földbe, részint a záporomosta hegyekről alászállani szokott televény, részint a mellette elkigyózó országos út emelkedése miatt, mely út a parajdi sóbányákra irányulván a közlekedési vonalok elhanyagoltabb állapotában is rendszerint magára vonta a megyei közigazgatás figyelmét.

Ennek tulajdoníthatni, hogy az épület falai már annyira eltörpültek, hogy a székelyek rakófa házái közül az újabbak már kiütnének felette. Am ezelőtt másfél századdal, főként ha elgondoljuk, hogy akkor a vagyonos megyei nemesség is, mely kevés fontosságot tulajdonított a csillogó lakoknak, e lakot a vidék legkittünőbb épületei közé számították, mely birtokosainak fényes és kiváló sorsát árulta el.

E házban a XVIII. század elején Kereseti Gergely özvegye Oláh Judith lakott, férje halála után özvegyi tartásán birkván, mint gyermektelen nő elhunyt férjének kibédi birtokát.

E nő fiatalon maradt el férjétől, alig volt 22 éves elbeszélésünk korában. És szépsége oly feltűnő volt, hogy még ma is a nép



ditja a bizodalmat, s forróvá teendi azon kapcsolatot, melyeket a kötelesség összetart.

Természetes pedig, hogy midőn mindenfelől nő a válság, akkor ugyan valóban arra törekszik minden hatalom, hogy erős legyen. Így a dolgok természetében s az emberi ész következetességében van azon remények alapja, melyekkel mi hazánk jobb sorsa felől magunkat mindig ketszgetjük.

Igaz, hogy sok combinatio füstbe mehet az események fordulatai között; most azonban, midőn az új évbe átléptünk, nekünk érveink vannak arra, hogy el ne csüggedjünk, valamint elég érvvel bírunk hosszas történelmi tapasztalatok által arra, hogy bárminő események közt túllámodozásokra, politikai szélsőségekre ne ragadtassunk.

A sebek gyógyszere az idő; s ha vannak sebeink láthatjuk az újabb évfordulat által is, hogy az idő gyógyvást halad előre, s mi gyógyulni fogunk, ha békületlenségünk miatt föl nem szakgatjuk a sebeket.

## Rendelet

az erdélyi megyék, vidékek és székek székei ideiglenes rendezésére:

(Folytatás.)

21. §. Minthogy egyelőre s a míg a hatósági igazgatás költségeinek fedezésére országgyűlési egyezkedés létesülhet, a közigazgatási hatóságok költségei előleg alakjában az államkincstárból fedeztetnek; a bizottmányok hatáskörük költségvetését kell mindannyiszor készíteni az igazgatás összes kiadásairól, s utalványoztatás végett a maga idejében a kir. főkörmányszékhez fölterjesztetni.

Hasonló előterjesztésnek kell történni azon kiadásokra nézve, a melyek az eddigi rendszer szerint az országos pénzalaphól fedeztetettek.

22. §. Az említett jóváhagyott költségvetés alapján a főispán, főkapitány, a főkirálybíró vagy helyettese a kir. főkörmányszék elé terjeszti a havi szükségleti kimutatást, a mely a szükséges pénzüsségeket a hatóság székhelyén vagy ennek közelében eső cs. kir. adóhivatal által kifizetett, és pedig úgy, hogy a fizetések a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy helyettese utalványára történnek.

23. §. A bizottmányt illető megyei, szék vagy vidéki tisztviselők választására nézve, az 1846. 47-ki II. t. czikk értelmében a kir. szentesítést igénylő hivatalokra, mint: a főispánok, főkapitányok, a megyékben, az alkapitányok a vidékekben s az alkirálybírók a székekben, oly hatóságokban, a hol több mint három egyenjogú vallás létezik, melyekhez jelenleg a g. egyesült és g. n. egyesült vallás is tartozik, egy-egy szavazattöbbséggel választott egyén terjesztendő fel a kir. főkörmányszék útján a Felsőházhoz megérő ítéssel.

24. §. A többi tisztviselőket, a kinek választása törvényesen a közgyűlést illette, a bizottmány választja szótöbbséggel.

25. §. Az előbbi 23. és 24. §-ban említett s a bizottmányi választás útján betöltendő államra a főispán, főkapitány, főkirálybíró minden egyenjogú vallásból, a mely a hatóságban létezik, három alkalmas egyént ajánl a bizottmánynak.

26. §. Fölterjesztések kormányrendeletek ellen csak a rendeletek egyidejű végrehajtása mellett engedtetnek meg.

27. §. A bizottmányi ülései nyilvánosak. A hallgatóságnak azon külön helyet kell elfoglalni, s minden tetszés és nem-tetszés nyilvánításától tartózkodni, ellenkező esetben az elnök az egyes zavargót vagy az egész közönséget kitaszíthatja. — Kivételesen tarthatni zárt ülést is, ha vagy

az elnök vagy legalább öt tag kívánja, s ha a hallgatóság eltávolítása után a bizottmány elhatározza.

27. §. A tárgyalandó ügyek rende ugyanaz, a mely az 1791. XII. t. czikk 4. §. a, b, c és d pontja alatt szabva van; ügyrend is (ordo et methodus consultationum) a meennyiben e szabályok által változás nem történt, az említett t. czikk hasonló cikkében van szabályozva.

29. §. Egyes tagok önálló indítványai, azaz olyanok, a melyek a bizottmánytól tárgyalandó ügyekre nem vonatkoznak, előbb az elnöknek írásban benyújtandók, a ki határoz a felett, hogy a bizottmány elé adandó-e, s ha igen, annak rendét kitűzi. Ha az elnök az indítványt meg nem engedné, az indítványozó a királyi körmányszékhez fordulhatik.

30. §. A bizottmány csak akkor határozatképes, ha a tagoknak több mint fele jelen van, és a határozat csak akkor érvényes, ha a jelenlevők általános szótöbbséggel hozták. Egyenlő szótát esetén az elnök dönt.

Az elnöknek joga söt kötelessége oly bizottmányi határozatot, a melyet a fennálló törvényekkel és rendeletekkel ellentézőnek lát, s kivételben megakadályozni és ez ügyet határozat végett rögtön a kir. körmányszék elé terjesztetni.

31. §. A szavazás rendesen szóval történik; az elnök belátása szerint azonban felállítás és ülvemaradással is történhetik. A választások szavazó-czédulákkal történnek.

32. §. A bizottmányi ülésekben minden tagnak szabad az országban divatozó három nyelv közül akarmelyiket használni.

33. §. A bizottmány tanácskozásairól vezetett jegyzőkönyvek a más napi ülésben, az utolsó ülésről szóló jegyzőkönyv meg az nap hitelesítendő s legfeljebb három nap múlva a kir. körmányszékhez felterjesztendő.

34. §. A bizottmány végrehajtásra alkalmas határozatait a megye, vidék, szék tisztviselői hajják végre.

35. §. A bizottmány, a mely a megye, vidék, szék szokásos régi pécsettjét használja, jelentéseit és előterjesztéseit a kir. körmányszékhez intézi. Ezeket a megye, vidék, szék közönsége nevében az elnök írja alá; s a körmányszék is a közönséghez intézi rendeleteit a bizottmányt illető ügyekben.

36. §. A bizottmánynak joga van a hatóság politikai tisztviselői számára szolgálati utasításokat dolgozni ki s kibocsátása előtt a kir. körmányszéknek jóváhagyás végett beküldeni.

37. §. A megyék, vidékek, székek hatósági szervezeteinek végleges szabályozásáról országgyűlési egyezkedés útján, köteles a bizottmány pontosan ez utasításhoz tartani magát.

38. §. A megye igazgatásának élén a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy megüresedés esetén a kir. körmányszék által kirendelt administrator áll. — Betegség vagy már törvényes akadályozás esetén az igazgatás vezetése a megye, vidék, szék első al-hivatalnokára száll.

39. §. A főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy administrator a kir. körmányszék elnöke vagy ettől e végre kijelölt biztos kezébe teszi le az esküt.

40. §. A főispán, főkapitány, főkirálybíró közvetlen vezetése alatt a megye, szék, vidék tanácsa gondoskodik a hatóság politikai igazgatásáról.

41. §. A hatóság tanácsát képező tisztviselők egyelőre az ő Felsőházától megengedett fölemelt díjakat huzzák.

Hivatalos utazások kiadásaira, irodai szükségletekre és irodai munkákra a megye, vidék, szék, és az egyes járássok vezetői aránylagos általánosságokat kapnak, a melyeknek meghatározásáról a bizottmány legelső ülésében indokolt javaslatot terjeszt a kir. körmányszékhez a Felsőház legmagasb jóváhagyása kieszközlése végett.

42. §. Minő napidíjakat és utazási költséget igényelhetnek a megye, vidék és szék egyes hivatalnokai szolgálati fokozatuk szerint hivatalos utazásokért és tárgyalásokért magánosok ügyében, a bizottmány határozza meg; és ez illetékről kelt fokozati kimutatás, a mely szerint a hivatalnok

kok magán ügyekben igényüket megtehetik, a kir. körmányszék jóváhagyása után, nyilvánosságra bízandó.

43. §. Azon hivatalokra, a melyek a bizottmány választása alá tartoznak, a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy helyettese a hatóságban levő egyenjogú vallások mindeikéből három alkalmas egyént javasol. — A bizottmány választása alá nem eső hivatalnokokat, valamint a szolgálkat a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy helyettese nevezi ki.

44. §. Oly egyének, a kik ellen a választási-rend 17 §-ében a bizottmányi tagok ellen felhozott akadályok forognak fenn, ha csak később a Felsőház lemagasabb engedélyt ki nem nyerték vagy nyertik, közhivatal vagy szolgálat elvételére, a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy helyettese által hivatalra sem nem javasolhatatik, sem ki nem neveztetetik, sem nem helyettesíthetők.

Azonban szabad a főispánnak, főkapitánynak, főkirálybíróknak vagy helyetteseknek, különös tekintetre méltó esetekben, a kir. körmányszék útján, az illető kérésére ily legfelsőbb engedélyért folyamodni.

45. §. Megtörtént hivatali állomások, a melyek a bizottmány választása alatt állnak, azon időközre, a míg a bizottmány ülést tart, a hol a választás megtörténhetik, helyettesítők a főispán, főkirálybíró, főkapitány által töltenek be.

46. §. A megye, vidék, szék hivatalnokai a szolgálati esküt, és pedig a bizottmány által választottak a bizottmány előtt, a többiek a főispán, főkapitány, főkirálybíró kezébe teszik le.

A bizottmány által választott azon hivatalnokok, a kik nem esnek legfelsőbb megerősítés alá, a megtörtént választás után közvetlenül föleskettetnek és azonnal elfoglalják hivatalukat.

A legfelsőbb jóváhagyás alá eső hivatalnokok azonban csak legfelsőbb megerősítésük után lépnek hivatalukba, s ha a bizottmány a megerősítés leérkezésekor nem volna összegyűltve, egyelőre, a míg a bizottmány előtt fölesküdhetnének, aláírják az esküformát.

47. §. Az egyes járássok vezetői hivatalnokai szabály szerint nincsenek meghatározott székhelyhez köve s járásukat saját lakhelyükről igazgathatják. — Csak olyanok számára a kiknek nincs külön birtokuk vagy lakhelyük, határoz a bizottmány saját székhelyét, a hol a hivatal a már meglevő vagy ezután berendezendő helyiségekben állíttatik fel.

48. §. A járássok vezetői hivatalnokai a járásaikhoz tartozó helyiségeket gyakran utazzák be, s kötelesek mind-egyikben havonként legalább egyszer személyesen megjelenni, a hol a járássok vezetői ügyeket s előforduló csekélyebb, administratív uton eligazítható tárgyakat a felek közt személyesen a legrövidebb uton elintézni igyekezzenek.

49. §. Hivatalos ügyekben a megye, vidék és szék tisztviselői magokat szorosan a fennálló törvényekhez s az ő cs. k. Felsőház által egyelőre még érvényben tartott rendeletekhez, továbbá a bizottmány által hatáskörén belül hozott határozományokhoz kötelesek tartani.

Főleg azon ügyekben, melyek az 1860. oct. 20-ki cs. diploma s az 1861. febr. 26-ki állam-alaptörvény értelmében, mint az állami közös ügyek vannak kijelölve, a melyekre nézt a bizottmánynak e szabály 16. §-a szerint hatásköre nincs; a járássok vezetői hivatalnokai a volt beírkaamtok, a főispánok, főkapitányok, főkirálybírók és helyetteseik pedig a volt kreisamtok és kreisfőnökök hatásköre szerint működendek.

50. §. A főispán, főkapitány és főkirálybíró vagy helyettese tehát az egyenes adót illető ügyekben a pénzügyhatóságokhoz és ennek organumaihoz ugyanazon hivatali viszonyban álland, a mely ezek s a volt cs. kir. kreisfőnökök között létezett.

51. §. Valamely elkövetett kihágás vagy büntény miatt elbocsátás a megyei, vidéki vagy széki hivatalból, a fennálló törvényes rendeletek értelmében történik.

A bizottmányi választása útján létesített hivatalnokoknak hivatali hányagsága vagy más kötelességgel kapcsolatos cselekvényei, a főispán, főkapitány és főkirálybíró, vagy pedig

ajkain, derégekben él e szintoly bájoló, mint szeretőn nő emlékezete.

E sorok közt volt alkalma látni Keresztin arczképét; alig hiszi, hogy képes lehessen csak valamelyre is lefesteni halt betűkkel azon virágzó és álmódú szépséget, mely az egész alak kifejező szellemességében inkább, mint az egész vonások hideg szabadságában állott.

A nő arca nem rómaiag kerekded, s a görög izlés szerinti éles, de inkább a kettő között. Ajka nem volt pezinke, mit a poéták úgy szeretnek, de metszete szelid és vonzó s élénk pirossága, valamint végajlásainál emelkedettségé annál ártatlan vidám kifejezést kölcsönzött, melyet a hosszadalmas nagy és kifejezőteljes kék szemek szelidsége még vonzóbbá tett. Bal arczának alján fekete szemölcs látható, nyakán, mellén fiatal teltség. Fejér magyar öltözetben van lefestve, melyre a nyakról gazdag keleti gyöngy-sorozat foly alá. A magyar váll alatt a hosszú szabályos derék feltűnően, bájoló karcsúságot mutat. Az egész arczkép oly szelid, oly ártatlan alakot tüntet fel, miszerint előbb el lehetne hinni, hogy az egész emberiség elkarhozik, hogy sem feltehetnők, hogy e szelid hölgy oly bünt követhessen el, melyért kápolnák lakoljon.

A feles s szelid kifejezésű arczon oly feltűnő és bánatos mélaság. Az öröme s boldogságra teremtett vonásokon metszően fejezi ki magát egy halt emésztődés.

Családi krónikákban láthatjuk a szomorú vonások magyarázatát. Nehéz fellegült e házban, mióta szerény Judith született.

E nő anyja Oláh Miklósné, magyarhoni születésű, férje egy napszotója volt azon ne-

vezetes főúri nemzetségnek, melyből az alatt elbírbedett főpap Oláh Miklós is született.

A nő úgy maga, mint férje részéről fonyes sorssal kérédvén, nyílt házat tartott egyidőben s gondatlanabban élt, hogyssem észrevette volna, hogy férjének tulajdonpóndobzódásai alatt családjuk tönkretevő adós-ságokba merült.

Midőn fölbredett a nagyvilági élet márvorából, már egy alig kétszáz holdra megrészta maradt az család birtokában s hitelezés részére tett elközlásokon felült.

A nő tudni, hervadni kezdett, s egy irtózatoss betegsébe esett, mely hasonlót a félőrültséghez, mely megöl és elbocsátást mident, ki az ily betegségekben él; e rémületes betegség hysteria.

Örökös sirás, s olykor ötrüzeres kesz-beesett vad kacajok. És e rettenetes állapot közvetlenül előzte meg Judith születését és Oláh Miklós halálát.

A dült kedélyű anya koragyában nem ritkán akarta megfojtani gyermekét, de a körültelevőktől mindenkor akadályozva lön. A mint a koragyából felkelt, egy szotyorbát tette a csecsemőt, s éjében kivitte egy távoli berekbe és elrejté a csalitok közé. Agg cselédei feltalálták az elszikkasztott árva s visszavitték őt kegyetlenül dorgálva meg a szerencsétlen kedélyű anyát.

Hasonló jelenet még vagy négyszer adta elő magát, migsem végre Judith fölserdült, hogy kedélybeteg anyjának szerencsétlen rögeszméjétől védje magát, mely rögeszme abból állott: jobb ha meghal a szerencsétlen leány, hogyssem élve arra legyen kár-

hozta, hogy nyomorban s inségben sirassa pazar szülőknek könnyelműségét.

Felserdült Judith testi kellemei együtt gyarapodván lelki tulajdonaival. A szenvedés őt érzékenyessé és az anyára fordított folytonos gond gyöngéddé nevelte. De a szerencsétlen anya kedélybetegsége mind tartamasabbá vált; az orvosi segély nem adta tüdülést.

Nagyvárada, melynek közelében fektött ezen családnak még megmaradt kis birtoka, egy szeretes érkezett egykor Erdélyből, ki néhány héti ottmaradása alatt orvosi tapasztalatának fényes tanujeleit adta.

Judith rábirta magát, hogy betegeskedő állapotában e férfi tanácsához folyamodjék.

— Asszonyom, mondá a szeretes, hogy fájdmára tüdülést nyerhessen, meszszevidekre kell innen távoznia, de ez annál kényelmesebb, mert én kísérem lehetek s szerzetem szerencsés lesz szállással láthatni el az orvoslati idő alatt.

— És hová kellene kegyedet követnem, szent atya és kísérem leányom is.

— Mindenesetre, a nemes kisasszony csak hasznos lehet jó anyjának ápolása körül. Négy-öt napi utazásba kerül, hogy azon vidékre érjünk, hol kegyed, asszonyom, Isten utat tüdülést nyerjen. A székeföld inensős rozen Parajd bányahelység és Korond falu közt fekszik a szent Ferenc szerzet kolostora. A helyiséget Arcsónak nevezik. Közel e kolostorhoz vasas gyógyforrás és sósfürdők találhatók, melyeknek gyógyerejét hasonló bajokban nagy sikerrel használják a vidéki betegek részére. Itt, asszonyom, remélem, söt meg vagyok gyógydve, hogy betegségből kigyógyuland.

Az özvegy és leánya elfogadták a tisztes öreg szerzetes ajánlatát s vezérlete alatt utaztak a székeföldről azon fontosságban naponta emelkedő vidékre, hol ma a korondnál fűrdő évenként mind nagyobb virágzatnak indult.

Itt ismerkedett meg Judithtal Keeset Gergely, ki az e fűrdőhez két órányira eső kibédi birtokában lakva, alkalmat nyert az érdekes testvérhoni vendégnek meglátogatni s az alig 16 éves Judith kezét megnyerni.

Többé vissza nem mentek Magyarhonba. Négy évet élt Judith gyöngéd férjével, kitől elbeszélésünk kora előtt pár évvel őt egy gyors halál megfosztotta.

A fiatal nő híven tölté be az élő iránt női kötelességeit, habár a szerelem érzését nem volt képes az benne felköltetni. Egy alakatlan fogalom volt az ő szívében a szerelem, melyről olykor boldog ábrándokat hallott beszélgetni. Még nem ismerte soha ez érzést s azt hitte, hogy az csak azon kötelességek neve, melyekkel a családtagok Isten előtt tett esküjén fogva egymás iránt tartoznak.

Férje halála után másfél évvel kezdé ez érzést sejtteni, kezdé ismerni. Egy igen kedves és vele egykorú fiatal, Maróthi Balasz jelent meg házuknál, kinek a Küküllőn túl fekvő Udvarhelyszék szelvidékein fektött birtoka.

(Folytatjuk.)



ezeztől éppen e végre kirendelt valamely alhivatalnok által bevégzett nyomozás után, a bizottmány által hasonlóan elbocsátással bűntetendők.

Ha pedig egy legfelsőbb jóváhagyás alatt álló hivatalnok elbocsátására forogna fenn, akkor a bizottmány eheli határozata a kir. kormánysekretárjánál és cs. k. apostoli Felségének megerősítésére felterjesztendő.

52. §. A főispán, főkapitány, főkirálybíró és helyetteseik feljogosítva, ily hivatalnokoknak hivatalát s fizetését a nyomozás bevégeztéig felfüggeszteni, valamint arra is föl vannak jogosítva, hogy a hivatalnokokat kisebb hivatali elhanyagolásokért megintsék és őket rendre utasítsák.

53. §. A főispánnak, főkapitány-, főkirálybírónak és helyetteseiknek az általuk kinevezett hivatalnokok és szolgák fölött a fegyelmi hatalom egész gyakorlati jogukban áll.

54. §. Mindenkinél szabadságában áll beadványokat a három országos nyelv, t. i. a magyar, német és román bármelyikében tenni, a melyekre a válasz ugyanazon nyelven fog kiadotni.

Jegyzőkönyvek, bizonság-kihallgatások, szakértők nyilatkozatai, a felek kívánsága szerint, a három országos nyelv egyikében vétetnek fel.

Mindenmelyi rendelet s határozatok sat., melyek közvetlen a községekhez intézve, azon nyelven fogalmazandók, a mely az illető községek község-ügyekbeni hivatalos nyelve.

55. §. A törvénykezés a megyében, vidéken vagy székhelyen, a főispán, főkapitány, főkirálybíró vagy helyettese felügyelete alatt, a politikai kezeléstől különválva kezeltek.

56. §. E végre minden megyében, vidéken és székhelyen egy I. folyamodványu törvényszék állítatik fel, a mely egy, vagy oly törvényhatóságoknál, a melyek két különböző helyen két osztályban fognak működni, két elnökből és a szükséges számú ülnökökből — a lakosság terjedelméhez képest 6—9 ülnökből álland. (Vége következik.)

## Tordán a bor-behozatali taxa, mint indirect adó.

Tordaváros népe, vagy is ennek idő szerinti törvényes és nem törvényes képviselője részint a tordai bor védelmére, részint a keblő közjóvédelem emelésére, az idegen borok behozatalára kisebb nagyobb taxákat határozott, melyek a városi alldialis pénztárba folynak — következőleg legkisebb összekötöttetésben sem állanak a császári adómekekkel, melyek két hó óta itt is katonai executioval utolsó fillérig felhajtottak. Alig kell mondanunk: hogy a forgalomban levő pénz ezáltal kimerítettén, a nyomor aránytalanul nőtt, minden fizetési képesség még a tehetősebb osztálynál is megcsökkent.

És mit teszen a tordai tanács? akarjuk hinni: hogy ennek nevében a főhadnagy? A tordavárosi bor behozatali taxa fölvetelére is katonai executio exoperál, a kimerült polgárokat nemcsak újabb fizetéssel, de executio terhével, katonákkal nyomorgatja, szegényíti.

Ezen eljárás annyival törvénytelen: mert a városi képviselői híre, tudta, nélkül, sőt kimondjuk: ellenére történt — miután a képviselő bizottmány a császári adó fölhatására nézve is a teljes negatívítás szellemében határozott.

Felmutatjuk a népboldogítás — az alkotmányos kötelesség teljesítésének gyönyörű példáját; kell, hogy a nemzet érdeklődése, mert egyetemes, mint nemzetközi viszonyok szerencsés alakulására első multhatatlan fölvetél az önismeret. Mi a megpróbáltatás nehézsége idején éljük régóta. Fordítsunk ennek habár keserű tapasztalatait hasznunkra! Tanuljunk, és ne felejtsünk!!

Torda, dec. 23. 1861.

Ország Gergely tordai birtokos,

Ferenczi Márton tordai birtokos,

magok és több bor-behozatali taxa miatt katonai executioval terhelt tordai polgárok nevében. Gazner Imre polg.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Kronst. Ztg.“ azon „fontos“ tudósítást kapta, mely szerint tervezgetnek, hogy Erdélyt 35 vármegyére osztják, még pedig 12 magyar és székely, 12 román és 11 szász megyére. Ha az idézett lap jól van értesülve, Szászrégen egyik megyének székhelye fogna lenni. Hogy hol képzül ez a fontos terv, azt a „Kr. Z.“ nem írja, hanem ígéri, hogy közelebből bővebben értesítendő felőle olvasóit.

— Több bécsi lapban olvassuk, hogy gr. Coronini Cronberg Arthur darab idő óta eltűnt.

— Ö Felsége az ausztriai császárnak velencei körutja jan. 9-én fog végződni s mivel valószínűleg még egy pár napot töltend Velencében, 13- vagy 14-re várják Bécsbe.

— A szent jobb ereklyetartójáról a bécsi hirlap ezeket írja:

— Ö Felsége méltóztatott Scitovszky János bibornok és hercegprímás ő eminentiájának kérésére jóváhagyni, hogy szent István, Magyarország első királyának a budai várkapitányában őrzött jobb keze számára egy ereklyeszekrény készíttessék.

A szekrény, melynek tervét Lippert építész készíté, 35 hüvelyk magas és 20 hüvelyk széles; a középső üreg átlátszóan üveggel van borítva, és hosszabbán oszlopzatok és rekeszek által mezőkre van osztva. Az egésznek pikkelyes fedélyi borítja; az erélye hosszoldalán, az oszlopzatoknak megfelelőleg, csúcsokat által van díszítve, míg annak keskeny oldala egy nagy csúcsban végződik.

A fedél alatt, melyen gazdag cifrázatu oromkorona áll, emelkedik a menyzet, mely alatt szent István szobra van. A szekrény mindégy végén két-két szent alak van menyzetek alatt.

A szekrényt tíz angyal tartja, kik egy talapzaton térdelnek, mely az állatokon nyugszik.

A szekrény belső részében egy kisebb szekrény van alkalmazva egy üveggel borított, melyben szent István keze áll. Mindkét tárgy aranyozott ezüstből van készítve, és

gyöngyökkel, drága kövekkel és zománczokkal ékítve. Az erre szükségelt ezüst, mintegy nyolczvan fontot nyom.

Ezen műremeknek költségeit, hercegprímás ő eminentiájának felügyelete alatt a magyar püspökök hordozandják.

Lippert magyarországi születési építészen kívül még a következő művészek vettek részt e műremekben: Seitz szobrász, Karger mintázó, Brös ötvös, Chadt zománczó és Grüne mintázó és vésnök. Ily kitűnő erő összemunkálásától bizon várhatjuk, hogy az ereklyeszekrény a művészet becsületére és a mű magas pártolónak dicsőségére fog válni. Az ereklyeszekrény zajza el fog küldetni az 1862-diki londoni iparműkiállításra.

— A „Stürgöy“ hivatalos rovatában közli a rendelkezési állapotba jutott államhivatalnokok és szolgák kegyelmi idejének meghosszabbításáról szóló rendeletet. A rendelet szavai szerint azon fizetések, melyek csak december hó végeig tétettek folyóvá, még az 1862-ik évi boldogasszony havának folyamára is kiszolgáltatandók.

— Német Albert hevesmegyei volt képviselő a hadi törvényszék által négy napi fogságra ítéltét, ezt december 26-án kitöltötte s azóta szabad lábán van.

— A „Pozor“ szerint Raguzában egy bizottmányt fedeztek fel, mely a hercegovinai felkelők támogatására alakult. Házmotázások voltak s több egyént elfogtak. Két, Belgrádból Triesten át odaérkezett szerb épp azon pillanattal fogatott el, midőn a határon átakartak szökni a felkelőkhöz.

— Rajacsis pátriárka az „O. u. W.“ szerint semmi magán vagyon nem hagyott hátra, miáltal megvannak ezáltal mind azon mesés hírek, mintba az őz főpap élete utolsó éveiben többet gondolkozott volna magáról, mint az egyházzal. Állomása egy időre betöltetlenül maradt, s az illető egyházi ügyek kezelése egy administratorra fog bízottai Maschierovics temesvári püspök személyében.

— A bécsi bűrzen híre járt, hogy a cs. hadseregben legközelebből jelentékeny leszállítás fogna történni. E hír azonban kevés hitelre talált.

## POLITIKAI HIREK.

Ausztria és Oroszország közt máig se jött létre amaz egyetértés a suttorinai expeditio felfogását és magyarázatát illetőleg. Balabine bécsi orosz követ és gróf Rechberg osztrák külügyminiszter még mindig vitatkoznak a kérdés jogi oldala felett; sőt azon bir is keringett Bécsben legközelebből, miszerint Oroszország a suttorinai ügyben már egy második jegeket is intézett volna a bécsi kabinethez. Azonban, a „P. L.“ bécsi levelezője szerint, e hír egyelőre alaptalannak tekinthető. Balabine urnak több rendbeli, stikertelen értekezlete volt e tárgyban gróf Rechberggel különösen a „Journal de St. Petersburg“ azon cikke miatt, melyben Ausztriától elvitattatik azon jog, hogy neki a nagyhatalmakkal előleges egyezés nélkül is szabad volna Suttorinába bevonulni.

Az osztrák csapatoknak Suttorinába történt bevonulása — a „Neuest. Nachr.“ levelezője szerint — Oroszország fővárosában szörnyű rosz vért csinált, a minthogy ezen igazság igazolására felhozott okok mégis gyengék, úgy látszik, az ellenséges indulat nem annyira ezen egyes esetből, mint az ausztriai iránybani általános és élénk idegenkedésből magyarázható. Annyi bizonyos, hogy a nyugati hatalmak Oroszország ellen folytatott báborja a hadakozó felek egyike iránt se hagyott fel maga iránt oly nehezítést, mint épen Ausztria iránt, mely pedig nem is viselt az oroszok ellen háborút. (Mint emlékeztetünk, Ausztria csak fenyegető állást foglalt volt Oláhországban.)

— Hercegovinából újabb hírek érkeztek, melyek szerint a montenegróiak Bieckában új expeditóra tesznek ke születeket. A skutari új főkormányzó, Resid pasa, egy köriratot intézett a nagyhatalmak ottani konzulaihoz, melyben a montenegróiak számos rablásait constaltja.

— A porta, bir szerint, hivatkozva az 1856-ki párisi szerződésre, órást tett a Karagujevácban tartott szerb skuptsina határozatai ellen és azt közli a bécsi, párisi, berlini, sz. pétervári és turini kabinetekkel. A porta bizonyítja, hogy az érintett szerződés értelmében Szerbia a portától függ és így e viszony fenntartására a fenforgó szerződést biztosító hatalmak oltalmát kéri.

— A Rómában lévő osztrák követ dec. 16-dikán diszkrétet adott, mire többek közt Lavalette marquis, a francia követet is meghívta, de ez nem fogadta el a meghívást.

— Egy bécsi lap hiteles forrásból értesít, hogy az északamerikai kormány még a „Trent“-féle esemény előtt meghagyta ügyökének, hogy Ausztriában kössön szerződést 20,000 darab fegyver szállítása iránt. Nebány nap előtt azonban az ügyök utasítást kapott, hogy vonja vissza a szerződést, mert az északamerikai kormány attól tart, hogy az angolok utközben majd elkobozzák a fegyverszállítványt.

— A „Times“ dec. 25-ki száma azon nehézségeket fejtegeti, melyekkel az angol amerikai viszállykészenben javasolt közbenjárás találkozni, s bizonyítani ügyekszik, hogy nem alkalmas se Franciaország, se Oroszország, se Ausztria.

— Velencei tudósítás szerint Veronában és Udinában gyakran fordul elő az eset, hogy némely merénylők petárdákat vetnek, melyek azonban eddig még mindig veszély nélkül pattantak el.

— Az angol, francia és osztrák postaigazgatóságok megegyeztek, hogy ezután a Franciaországon keresztül menő, Ausztriába címzett lapok s nyomtatványok, melyek eddig csak a francia határokig valának bérmentesíthetők, ezután egészen rendeltetésük helyéig bérmentesíthetők.

— Az 1859 nov. 8 és 10-dikén kötött zürichi szerződés szerint Szardínia és Ausztria részéről a monte-milanoi dotatariusok és a fontainebleau dotatariusok javára 12,500,000 frank adatott Franciaország rendelkezése alá. A december 21-ki „Moniteur“ jelentése szerint 1-ször a monte-milanoi dotatariusok részére adott 6,259,000 frank az államkincstárban marad, ezen tőke kamatait képviselő kölcsön évenként külön fejezet alatt a pénzügyi költségvetésbe soroztatik, s az illető feljogosítottaknak kifizetetik, halálzási esetek

által e költségvetési pont mindig kisebbedik. Az I. Napoleon végrendeletébe be nem foglalt fontainebleau dotatariusok közt pedig 12,000,000 frank osztatik ki. Az 5,050,000 franknyi maradvány az államkincstárban marad. Ezen összegek kiosztását Barthe elnöke alatt bizottság fogja kezelni.

— Raguzából nem csekély érdekű tudósítások érkeztek. A „Pozor“-nak innen azt írják, hogy bizonyos Budjánál talált levelek nyomán vele együtt Alexis és Marinovics nevé egyéneket is elfogták s lakaitat felkutatták. Az elfogatás állítólag azért történt, mert egy bizottmányt fedeztek fel, mely a hercegovinai felkelők segélyezése végett alakult. Alexis kereskedő haditörvényszék elé állított. A raguzai hadbírósg már fel is terjeszté ügyét a katonai főlebebezési bírósághoz Bécsbe. Az „Ost. und. West“ csodálkozik e rendszabályon, mert a katonai törvényszékek felállítását Dalmáciában még eddig nem volt kimondva. Ugyanitt két szerbet, a kik Belgrádból Triesten át Raguzába érkeztek, azon pillanattal fogtak el, midőn a hafartát át akarták lépni, hogy a felkelőkhöz csatlakozzanak.

— A törökök és a montenegróiak közt az ellenségeskedés szakadatlanul foly, a nélkül, hogy egyik vagy másik fél nagyobb erőt fejtené ki. Decbr. 3-dikán Spuz mellet heves összeliűködés volt, melyben mindkét félről halottak és sebesültek valának.

— A „P. L.“ bukaresti levelezője dec. 6—18. a következőket írja: „Kamaránk, a herceg távollétében, ki körülbelül két hó óta Jassiban időzik, Ghica miniszterelnök által tegnapelőtt nyitottat meg. A trónbeszéd különösen megemlékezik az 1859-diki jan. 5. és 24-diki nevezetes kettős választásról, mi által a románok változatlan politikai hitvallásukat Európa színe előtt az egész jövőre nézve a legünnepélyesebben kihirdették; mert az 1857-diki ad hoc diván egyértelmű kívánságai az uniót illetőleg akkor léptek először a történet birodalmába mint tények. Ma már — mondja a trónbeszéd — ezen nemzeti kívánsalom érvényesítésére fordított három évi szünetlen törekvés után alapos reménnyel bírnak, hogy az unió, — még pedig úgy, mint azt a románok óhajtik, léteztetni fog.“

Egyelőre felszólítja a herceg a kamarát, hogy siessen az 1862-diki budget megszavazásával, s kihirdeti egyszersmind, hogy ő a mult nyáron az itteni és a jassyi kamara által szerkesztett határozatot, melynél fogva a földmívelési törvény, emez „égető kérdés“ megvitatására mind a két kamara egyesítettessé, jóvá hagyja, s ennek folytán mind a két kamara Bukarestben (a földmívelési törvény végett) egybeheválni fog. Lényegben ennyit mond a trónbeszéd, mely — mint az említett levelező folytatja — a különféle pártok által különféleképp magyaráztatik. — Az aristokratiai párt, mely julius óta tartja kezében a hatalmat, mint patres conscripti, természetesen megelégedett a trónbeszéddel; de az ellenpárt nem ok nélkül kérdezi, mikép lehet az, hogy míg a párisi „Moniteur“ már e hó 9-dikén nyilvánította hasábjain a nagy ur és a kereskedő hatalmak által aláírt — s az uniót hirdető fermant, a mi kormányunk, mely mégis leginkább van általa érdekelve, csak alapos reményekről szól, még pedig a kamarából, a nemzet-hez intézett trónbeszédben? Továbbá azt kérdezik ok: ha a törvényhozási unio csakugyan a külsőben áll, mért igéri a trónbeszéd a kamarák egyesítését csupán egy törvényre nézve, t. i. földmívelési törvény megszavazására? Mások ismét legyeztetik a dolgot, mint tudják; elég az hozzá, hogy bármikép álljanak az ügyek, annyi bizonyos, hogy a kelemenlen provisoriumból, melyben három év óta ülünk, még mindig nem szabadultunk ki. Ezen provisorium, s az ebből eredő bizalmatlanság nyom beuntunk, mely leginkább érezhető a pénzügyi kérdést illetőleg. A dolog így áll.

A kormány érdekében van a budgetet jan. 1-ig megszavaztatni. Az aristokratikus kamara pedig azt hiszi, hogy ha a budgetet egyszer megszavazta, azt mondják neki: „a mór megtette kötelességét, a mór elmebet.“ Ennélfogva kéni akar a kamara a budget megszavazásával. De hogy kezdje meg a kormány pénzforrás nélkül az évet? Egy terminus mediust akarnak tehát alkalmazni, s e budgetet csak a jövő január hóra akarnak megszavazni. De a herceg kijelentette, miszerint ő az egész évi budgetet akarja megszavazva látni előbb, s aztán jönné ide az uniót kihirdetendő. Ebből látható, mikép mi egy fichtei körben forgunk kezdet és vég nélkül.

— A hannoverai király Londonba szándékozott Alberi herceg temetésére, azonban kérdésére — úgy látszik — nem elég nyájas választ kapott, minek folytán közléstett, hogy „utja el van halasztva.“ Egyszersmind az előbb hat hétre szabott gyászt is leszállította három hétre.

— Párisban azon nevezetes hírt terjesztették el, hogy a francziák nemcsak hogy Rómából ki nem vonulnak, hanem még Nápolyt is meg fognak szállani.

— Palmerston és Russel lordok örömmel nyilvánítták a párisi angol követ által Thonvenelnek a washingtoni francia követhez intézett jegyzékiért. Egyébiránt a Trent ügy még mindig in statu quo van, s a dec. 17-diki távszűgönytöknön kívül érdeket csak annyit közölhetünk, hogy a congressus december 10-dikén újból köszöntet szavazott Wilkes kapitánynak, megerősítvén dec. 3-diki határozatát. Lincoln elnökhez az Egyesült-Államok több városából törlő iratok érkeztek, melyben az említett kapitány eljárása feletti örömtük nyilvánítatik, s egyuttal s elnök jóindulatának iránti bizalom van kifejezve. Seward külügyi államtitkárnak dec. 10-én (az angol ultimatum átnyújtása előtt) érkezte volt Lyons angol követtel, s ez alkalmmal a külügyér élénket tiltakozott a „háborufolytatás“ — kifejezés ellen, melyet az angol kormány a külszövetkezett déli államokk iránti jegyzékeiben szokott használni. Seward ezen kifejezés megváltoztatását vagy kitérését követelte, mit Lyons megtagadott, s neheztelve vonta el. Ezen előzmények után méltán következtethetünk, hogy az ultimatumra nézve az amerikai hangulat melyen kedvezőlen volt. Ezen ultimatumról a „Journal des débats“ így ír: „Ha jól vagyunk értesülve, a dec. 2-dikai stffon Quenstownból (Irland) az „Europa“ postabójával indított hivatalos jegyzék igen egyszerűen van fogalmazva s elméleti vitatásoknak nem enged helyet. A jegyzék csupán ez van: „Az angol lobogó súlyos bán-



